

- At ríða er fyrri ein stóran part at enduryrkja, og tað er tað, eg geri. Taki eg eitt nú eina yrking hjá Shakespeare og lesi meg inn í hana, endurgevi eg hana á føroyskum. Tí meti eg týðingarnar hjá mær sum mínar egnu yrkingar, sigur Alexandur Kristiansen

Mynd: Jens Kr.Vang

- Eg vil leggja dent á vakurleikan

- At yrkja hevur altíð verið mítt ítriv. Eg kann ikki lata vera, og tá ið tað eydnast mær, verði eg glaður. Ein yrking skal fyrst og fremst vera vøkur. Innihaldsliga kann hon bera tað ljóta og negativa fram, men uppá ein vakran máta kortini. Við árunum eri eg vordin positivari. Síggi tað vakra í øllum. Tað er mín lívsáskoðan, sigur Alexandur Kristiansen.

Hann hevur yrkt umleið túsund yrkingar, og seinnu árinu hevur hann flutt tað besta sum finst av klassiskum skaldskapi í Europa til føroyskt. Í dag verður Alexandur Kristiansen, skald og lærari í Fuglafirði, fimti ár

Turið Kjølbro

Hann hevur gávur, sum eru óvanligar. Hann er eitt lot, hann er eitt spegl av øllum, sum er uttan um hann, og kanska er tað júst hetta, hann vil sum yrkjari: gávumildur at endurgeva alt tað skiftandi og marglitta, sum er eyðkent fyri okkara tíð.

Soleiðis skrivur Gunnar Hoydal, rithøvundur, um

yrkingar Alexandur Kristiansens í grein um føroysku yrkjarnar, ið komu fram í fimti- og sekstíárunum.

Alexandur Kristiansen er partur av ættarliðnum av yrkjarnum, ið fyrstu ferð gjørdi vart við seg og gav út yrkingar, í sekstí árunum. Talan var um seks ungar yrkjarar, ið tráddu nýggjar leiðir, gingu frá tí bundna stílinum, og sum

slitu seg leysar frá skugganum av teim farnu.

Fyrsta savnið eftir Alexandur Kristiansen, Nón, ið kom út í 1968, tá ið hann bert var 19 ára gamal, er kortini ávirkað av eldri føroyskum skaldskapi.

- Eg var ikki so skjótur sum Steinbjørn B. Jacobsen, Rói Patursson og aðrir at taka tað nýggja til mín, og hóast eftirtíðin hevur mett meg sum part

av nýggja rákinum, ið kom fram í sekstí árunum, haldi eg ikki sjálvur, at eg havi fylgt teimum. Yrk-ingarnar í mínum fyrsta savni eru skrivaðar, tá ið eg var um 16-17 ára gamal og tá var eg meiri tradisjónellur. Men í næsta savninum, Assa, ið kom út árið eftir, royni eg at yrkja í meiri fríum stíli. Og tað helt eg fram við í nøkur ár, sigur Alexandur Kristi-

Á støðni
er einki lív
onkuntíð alduslettir
Kyr er í nátt
Millum bátar ið standa á lunni
er einans myrkrið eftir
ið manar fram tað ið deytt er
hægri og hátt
- og havið er blátt
Og tað er hitt sama myrkrið
ið melur mær málið
úr munni

Úr savninum Vårt dagliga lív

ansen.

- Tað er óðrvisi og meiri bundið at yrkja í bundnum stíli. Tá skal samsvara millum form og innihald. Tá ið tú yrkir í fríu stílinum, krevur tað meiri av innihaldinum. Mær dámar bæði slógini líka væl.

Føroyskar fyrmyndir

Longu sum heilt ungur var Alexandur Kristiansen hugtikin av at lesa bókmentir. Fyrmyndirnar vóru eldri føroyskur skaldskapur.

- Janus og Hans Andrias Djurhuus, og Pól F. Joensen hugtøku meg. Ahugin at lesa bókmentir vaknaði av álvara, tá ið eg var um 20 ára gamal. Tá fór eg at lesa útlendskar bókmentir eisini.

Í evnum er Alexandur Kristiansen, sum Gunnar Hoydal sigur í áður nevndu grein, skiftandi og marglittur, tá ið hann yrkir.

- Hvørt til sína tíð. Í sjeiti árunum var eg ó-virkadur av donskum yrkjarnum og tá yrkti eg nógv um sosial viðurskifti. Støðan í heiminum kveikti meg, og tað var eisini rákið tá. Savnið, Vár dagliga lív, ið kom út í 1979, er ein mynd av lívinum í sjeiti árunum, bæði her heima og aðra staðni. Tá strembaði eg onkursvegna ímóti at vera eitt sindur politiskur, og var ein lítill atfinnari, men tað eri eg mestsum gingin frá. Í sjeiti árunum kom eitt annað skald fram, Jóannes Nielsen, ið fanst at og var politiskur í sínum yrkingum, og tað dugði og dugir hann so mikið væl, at eg helt meg aftur, tí eg vildi ikki renna í hølunum á honum. Eg kom ikki uppá síðuna av honum tí við-víkjandi.

- Seinni havi eg leitað meg fram til eitt enskt skald, John Keats, ið yrkti fyrri 200 árum síðani. Hann var kendur fyrri at vera uttanveltaður bæði átrúnaðarlaga og politiskt. Alt óviðkomandi skal haldast uttan fyrri yrkingina, segði hann, og tað havi eg roynt at arbeiði eftir síðstu árinu hóast eitthvørt onkuntíð kemur undan kavi.

Hví hevur tú gjørt tað valið?

- Kanska tí, at eg innast inni ikki eri so atfinning-

arsamur. Eg vil leggja dent á vakurleikan. Ein yrking skal fyrst og fremst vera vøkur, og formur og innihald skulu samsvara. Innihaldsliga kann ein yrking bera tað ljóta og negativa fram, men uppá ein vakran máta kortini. Við árunum eri eg vordin positivari. Síggi tað vakra í øllum. Tað er mín lívsáskoðan.

- Vit eiga nógvar góðar yrkjarar, ið eru góðir á hvør sínum øki. Hóast tann bundna rímaða yrkingin mátti víkja, tá ið modernistarnir komu fram í sekstí árunum, so havi eg kortini roynt at yrkt í bundnum stíli síðani. Tað veldst um, hvat eg yrki. Stórir partur av mínum yrkingum eru barnarímur, og tá riggar tað betur, um tær bera uppá rím. Tá eru tær lættari at syngja.

Eg vildi geva børnunum eitt nýtt úrval

At so stórir partur av ritverki Alexandurs er ætlaður børnunum, er nærum av tilvild. Og tó, í sjeiti árunum fekk hann sær læraraútbúgving, og í barnaútlarvinum tá var úrvalið av føroyskum barnarímum og barnasangum mest sum uppbrúkt. Eisini í skúlnum var torvur á sangtilfari. Marianna Debes Dahl, sum um tað mundið undirvísti á Veningarskúlanum, kendi eisini henda saknin.

- Marianna vildi fegin hava fatur á nýggjum sangum og rímum til børnini. Hon bað meg týða okkurt, og so byrjaði eg at yrkja til børn. Síðani H. A. Djurhuus gav rímurnar og sangirnir út fyrst í hesi öld, er einki komið av slíkum. At børnini hava tikið væl ímóti mínum yrkingum og rímum, er sera gleðiligt.

Hesi sløku 35 árinu síðani Alexandur Kristiansen byrjaði at yrkja, eru umleið 1000 yrkingar komnar frá honum.

- At yrkja hevur altíð verið mítt ítriv. Eg kann ikki lata vera, og tá ið tað eydnast mær, verði eg sjálvur glaður. Ikki allar mínar yrkingar hava so nógv uppá seg. Í fyrstuni var eg ikki so sjálvritiskur, men tað eri eg vordin seinnu árinu. Nú lati eg ikki eina yrking frá mær uttan, at eg eri nøgdur við